

Datum	Naam document	Toelichting
14 juni 2019	Geannoteerde agenda ministerraad 14 juni 2019	Annotatie op de Kamerbrief verdere verlaging gaswinning
12 juli 2019	Geannoteerde agenda ministerraad 12 juli 2019	Annotatie op het Mandaat onderhandelingen met Shell en Exxon
23 augustus 2019	Geannoteerde agenda ministerraad 23 augustus 2019	Annotatie op mondelinge update minister EZK over de stand van zaken onderhandelingen oliemaatschappijen.
6 september 2019	Geannoteerde agenda ministerraad 6 september 2019	Annotatie op het vaststellingsbesluit 2019/2020, het instemmingsbesluit NORG en de brief aan de Tweede Kamer inzake gaswinningsniveau 2019-2020
14 februari 2020	Notitie ten behoeve van de MR van 14 februari 2020 inzake Mandaat verzoek onderhandelingen oliemaatschappijen afbouw gaswinning	Notitie ter voorbereiding op de ministerraad met annotatie op het Mandaat verzoek onderhandelingen oliemaatschappijen t.b.v. versnelde afbouw gaswinning
19 juni 2020	Geannoteerde agenda 19 juni 2020	Annotatie op de voortgangsbrief afbouw gaswinning Groningen
15 januari 2021	Notitie m.b.t. agendapunt 12c van de ministerraad van 15 januari 2021: mondelinge update door de minister EZK m.b.t. onderhandelingen Shell/Exxon	Annotatie voor de ministerraad van 15 januari 2021 ten aanzien van een mondelinge update over de stand van zaken van de onderhandelingen met Shell en Exxon.

Aan de minister-president
persoonsgegevens

Secretaris Ministerraad

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.minaz.nl

Contactpersoon
persoonsgegevens

notitie

MINISTERRAAD
14 juni 2019

Datum
12 juni 2019
Onze referentie

Auteur

Kopie aan
persoonsgegevens

- **Afwezig**
 - **Minister BZ, u vervangt.**
 - **minister BH&OS, u vervangt.**
 - **Minister Defensie, staatssecretaris vervangt.**
 - **Minister Financiën, staatssecretaris vervangt.**
 - **Minister MZ, minister VWS vervangt.**

- b. [Brief aan de Tweede Kamer inzake verdere verlaging gaswinning \(Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 12 juni 2019, nr.19137529, met bijlage\)](#)

Advies

- **U kunt minister EZK vragen de brief toe te lichten.**
- **Minister EZK zal melden dat door de lagere winning onder het basispad wordt uitgekomen, zoals aangenomen bij het "Akkoord op Hoofdlijnen" met Shell en ExxonMobil, de aandeelhouders van NAM.** financiële en economische belangen van de staat

procesbelang staat

De

komende tijd zal minister EZK verkennend spreken over het Akkoord op Hoofdlijnen. Indien dat nodig blijkt, zal hij terugkomen in de MR met een uitgewerkt verzoek voor een onderhandelingsmandaat met daarbij ook een uitwerking van de budgettaire effecten.

- **Instemmen; de brief vormt naar onze indruk een goede duiding bij het ontwerp-winningsbesluit. De uiterste inspanning om volgend jaar zo veel mogelijk richting 12 miljard kuub te gaan komt duidelijk naar voren, maar ook de begrenzingen die technische haalbaarheid en leveringszekerheid daarvoor stellen.**

Toelichting:

- **Medio juni wordt het ontwerp-winningsbesluit voor het komende gasjaar 2019-2020 ter inzage gelegd, met als niveau 15,9 miljard kuub. SodM adviseerde 12 miljard kuub, maar dit is onder het niveau van leveringszekerheid.**

- N.a.v. het TK-debat van 4 juni jl. is via de motie van het lid Yesilgöz-Zegerius c.s. de regering opgeroepen om alles in het werk te stellen om al in het komende gasjaar het niveau van 12 miljard kuub te bereiken. Hier gaat voorliggende brief op in.
- In de voorliggende brief wordt benoemd dat de afbouw al sneller gaat dan het basispad, en dat de gaswinning mogelijk nog sneller kan dalen richting de 12 miljard kuub door aanvullende maatregelen.
- De potentiële aanvullende maatregelen zijn het 100% inzetten van stikstofinstallaties, het beleveren van exportpunt Oude Statenzijl (naar Duitsland) met pseudo-Groningengas en het deels vullen van gasopslag Norg met pseudo-Groningengas. Deze maatregelen tellen op tot een potentiële reductie van 3,1 miljard kuub, waardoor op 12,8 miljard kuub uitgekomen zou worden. Hoewel deze opties de grenzen opzoeken van hetgeen op korte termijn technisch mogelijk is, komt hiermee de leveringszekerheid niet in gevaar.
- Er zijn twee manieren denkbaar om het gat naar 12 miljard kuub te dichten: het afkoppelen van eindverbruikers en het niet aanvullen van gasopslag Norg. Deze maatregelen hebben gevolgen voor de leveringszekerheid en hebben daarmee grote maatschappelijke impact, en liggen daarom niet voor de hand.
- De potentiële maatregelen worden de komende tijd, richting een definitief besluit, verder uitgewerkt. Omdat de uitkomsten van deze onderzoeken nog onzeker zijn, zijn deze nog niet verwerkt in het ontwerpbesluit dat ter inzage wordt gelegd. Waar mogelijk zullen deze worden verwerkt in het definitieve besluit, dat na de zomer in de MR voor komt te liggen (besluit moet vóór 1 oktober worden genomen).

c. *Eerste bespreking brief aan de Tweede Kamer inzake Klimaatakkoord*

Aan minister-president
persoonsgegevens

Secretaris Ministerraad

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.minaz.nl

Contactpersoon

persoonsgegevens

notitie

MINISTERRAAD
12 juli 2019

Datum

9 juli 2019

Onze referentie

Auteur

persoonsgegevens

Kopie aan

persoonsgegevens

- **Afwezig:**
 - de minister van J&V, staatssecretaris vervangt.

d. [Mandaat onderhandelingen Shell en ExxonMobil \(Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 12 juli 2019, nr.19175126, met bijlage\)](#)

Advies

- **Het gaat om een mandaat om de onderhandelingen met Shell en Exxon formeel te starten om de versnellingsmaatregelen naar 12 miljard kuub in gasjaar 2019-2020 mogelijk te maken.**
Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
Financiële en economische belangen van de staat Dit financieel mandaat is alleen bedoeld voor het gasjaar 2019-2020 (dat ingaat op 1 oktober) om de versnelde verlaging richting 12 miljard kuub mogelijk te maken.
- **Na het reces komt een uitgewerkt onderhandelingsmandaat terug in de MR voor aanpassing van het gehele Akkoord op Hoofdlijnen (AoH) met Shell en Exxon, incl. de financiële consequenties voor de langere termijn.**
- **Vervolgens instemmen.**

Toelichting

- **Het kabinet heeft besloten om de gaswinning in Groningen zo snel als mogelijk te beëindigen. Dit gaat al sneller dan in het basispad van het Akkoord op Hoofdlijnen (AoH) met Shell en Exxon was voorzien.**
- **In de Kamerbrief van 17 juni jl. heeft het kabinet aangegeven extra versnellingsmaatregelen te onderzoeken om komend gasjaar 2019-2020 (dat ingaat op 1 oktober) verder te verlagen richting 12 miljard kuub.**
- **Om z.s.m. naar 12 miljard kuub te gaan, is de medewerking van Shell en Exxon nodig, bijvoorbeeld om de gasopslag Norg te kunnen vullen met pseudo-Groningengas.**
- **Vanwege de snellere daling van de gaswinning lopen Shell en Exxon opbrengsten mis t.o.v. het in het AoH overeengekomen pad. Dit heeft ertoe geleid dat Shell en Exxon hebben artikel 1.5. van het AoH hebben ingeroepen. Dit leidt tot een**

inspanningsverplichting om de balans van de afspraken in het AoH te herzien.

- **Minister EZK verzoekt nu om mandaat om in gesprek te kunnen gaan met Shell en Exxon.**
- **Het gaat daarbij in het verzochte mandaat om het kunnen voeren van onderhandelingen met Shell en Exxon om de versnellingsmaatregelen richting 12 miljard kuub mogelijk te maken. financiële en economische belangen van de staat enkel voor het gasjaar 2019-2020, om de versnellingsmaatregelen mogelijk te kunnen maken. Dit moet ten laste komen van het generale beeld.**
- Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

procesbelang staat

- **Het mandaat is nu noodzakelijk, omdat EZK vaart moet maken om voor 1 oktober een nieuw instellingsbesluit voor de gaswinning in 2019-2020 te hebben, waarin zoveel mogelijk richting de 12 miljard kuub wordt gegaan. Medewerking van Shell en Exxon is daarvoor nodig.**
 - **Het verzochte mandaat is afgestemd met Fin zal ook, samen met EZK, deel uitmaken van het persoonsgegevens onderhandelingsteam).**
 - **Als de MR instemt zullen de komende weken gesprekken gevoerd worden met Shell en Exxon, waarbij ook de scope van de onderhandelingen (o.a. over AoH) wordt verkend. Na het zomerreces zal EZK dan een uitgewerkt mandaat aan de MR voorleggen voor de aanpassing van het AoH in zijn geheel (aanpassingen ook voor de langere termijn).**
- e. *Voorstel van wet tot wijziging van de wet op het kindgebonden budget in verband met het verhogen van de inkomensgrens van het kindgebonden budget voor paren*

Aan de minister-president
persoonsgegevens

Secretaris Ministerraad

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.minaz.nl

Contactpersoon
persoonsgegevens

notitie

MINISTERRAAD
23 augustus 2019

Datum
22 augustus 2019
Onze referentie

Auteur
persoonsgegevens

Kopie aan
persoonsgegevens

- Afwezig
 - Minister V&J, staatssecretaris vervangt.

Stand van zaken onderhandelingen olies (minister EZK)

- Mogelijk zal minister EZK een update geven over de onderhandelingen met de olies.
- EZK en Fin hebben met Shell/Exxon onderhandeld over de verdere daling van de gaswinning. Minister EZK heeft hiervoor voor het rees financiële en economische belangen van de staat gekregen. Vorige week heeft minister EZK de MR hierover bijgepraat.
- Laatste stand is dat met de olies een overeenkomst mogelijk is die bestaat uit de volgende hoofdlijnen:
 - Inzet gasopslag Norg om verdere daling gaswinning Groningen mogelijk te maken, Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
 - In dit scenario zou een winningsniveau tussen de 11,8 en 11,3 miljard kuub in 2019-2020 mogelijk zijn (dus ruim onder de 12) en wordt in jaren daarna de 0 sneller gehaald dan in het oorspronkelijke basispad.
 - Kosten hiervoor zijn naar verwachting financiële en economische belangen van de staat om Norg in te kunnen zetten; over exacte bedrag moet nog verder worden onderhandeld met de olies.
- Alternatief is geen deal. Dan moet de Staat zonder verdere afspraken met de olies de gaswinning omlaag brengen. EZK verwacht dat dan in 2019-2020 een niveau tussen de 12,6 en 12,1 mogelijk is. In de jaren daarna duurt het langer om richting de 0 te gaan.
- Ministers EZK en Fin spreken elkaar vrijdag hierover.
 - | Eenheid kabinetsbeleid
 - |
 - |
 - |
 - | Financiële en economische belangen van de staat
- Onduidelijk is echter nog wat het sluiten van een akkoord voor 2019-2020 betekent voor de jaren daarna, er worden nl. nog geen afspraken gemaakt

Secretariaat Ministerraad

Datum

22 augustus 2019

Onze referentie

over betalingen na gasjaar 2019-2020. Daarover moet dan verder onderhandeld worden.

Winningsniveau gas (minister EZK)

Minister EZK zal medelen dat hij de brief waarin het winningsniveau van het gas wordt bepaald op 6 september aan de mr zal voorleggen.

Aan de minister-president

Secretaris Ministerraad

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.minaz.nl

Contactpersoon

notitie

MINISTERRAAD
6 september 2019

Datum

5 september 2019

Onze referentie

Auteur

Kopie aan

- **Afwezig**
 - **Minister BZK, staatssecretaris vervangt.**
 - **Minister LNV, minister SZW vervangt.**

b. Gaswinning Groningen

Advies

- **U kunt ter inleiding opmerken dat de drie onder pt.19b geagendeerde stukken (de Kamerbrief en de beide besluiten) inhoudelijk met elkaar samenhangen.**
- **U kunt opmerken dat voorliggende stukken een significante stap betekenen voor de afbouw van de gaswinning in Groningen. Al volgend jaar kan onder het niveau van 12 miljard kuub worden gewonnen (11,8 miljard kuub), en definitieve sluiting van het Groningenveld kan jaren naar voren worden gehaald.**
- **Deze lijn dient ook te worden uitgedragen in het licht van de betaling aan de olies. Het kabinet doet dit niet om de kas van de olies te spekken, maar om gestalte te geven aan de onverminderde inzet om de gaswinning in Groningen z.s.m. naar nul te brengen.**

1. [Vaststellingbesluit Groningen gasveld 2019-2020 \(Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 6 september, nr.19190924, met bijlage\)](#)

Instemmen.

Toelichting

- **Met het vaststellingsbesluit gaswinning 2019/2020 wordt het gaswinningsniveau voor komend gasjaar vastgesteld op 11,8 miljard kuub.**
2. [Instemmingsbesluit gaswinning NORG \(Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 6 september 2019, nr.19198600, met bijlage\)](#)

Advies

- Eenheid kabinetsbeleid

Instemmen.

Toelichting

- **Het instemmingsbesluit Norg ziet op verruiming van de opslagcapaciteit in Norg van 5 naar 6 miljard kuub en het vullen met pseudo-Groningengas, om zo de gaswinning in Groningen versneld te kunnen afbouwen.**
 - **Zowel SodM als de Mijnraad hebben positief geadviseerd over deze verruimde inzet van opslagcapaciteit in Norg. Hiermee gaan volgens hen geen extra risico's voor de seismiciteit gepaard in Norg. Doordat de winning in Groningen hierdoor afneemt, gaan de seismiciteitsrisico's daar juist omlaag.**
 - **Inwoners van Norg hebben enige bezorgdheid getoond. EZK heeft begin volgende week contact met de burgemeester van Norg, om de voorgenomen maatregelen toe te lichten.**
3. [Brief aan de Tweede Kamer inzake gaswinningsniveau Groningen 2019-2020 \(Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 6 september 2019, nr.19207029, met bijlage\)](#)

Instemmen.

- o **De Kamerbrief wordt begin volgende week met de beide besluiten aan de TK gestuurd, nadat de definitieve interim-overeenkomst met de olies is gesloten.**
- o **U kunt vervolgens het woord geven aan minister EZK en hem vragen daarbij expliciet in te gaan op het met de olies te sluiten interim-akkoord, waaronder het voorschotbedrag van €90 mln dat met de olies overeen is gekomen.**
- o Eenheid kabinetsbeleid

Toelichting

- **In de Kamerbrief afbouw gaswinning wordt het volgende aangekondigd.**
 - o **Het winningsniveau wordt in gasjaar 2019/2020 vastgesteld op 11,8 miljard kuub. Daarmee wordt al komend jaar het door SodM geadviseerde niveau van 12 miljard kuub bereikt.**
 - o **Vanaf medio 2022 kan de gaswinning in Groningen in een gemiddeld jaar nihil zijn, uitgaande van structurele inzet van gasopslag Norg. Dat betekent niet dat het veld meteen kan worden gesloten, op koude winterdagen kan winning nog nodig blijven. De exacte sluitingsdatum wordt betrokken in het**

- capaciteitsafbouwplan. De verwachting is dat sluiting uiterlijk 2026 haalbaar is, jaren eerder dan oorspronkelijk voorzien.**
- **Er worden aanvullende maatregelen getroffen om de versnelde afbouw mogelijk te maken. Dit betreft o.a. het vullen van gasopslag Norg met pseudo-Groningengas (geïmporteerd hoogcalorisch gas vermengd met stikstof, waardoor de gaswinning in Groningen naar beneden kan).**
 - **In een interim-akkoord met Shell en Exxon zijn afspraken gemaakt over de inzet van gasopslag Norg. Daarvoor is betaald de Staat een bedrag van €90 miljoen.**
- **Het bedrag van €90 miljoen wordt voor het komend gasjaar als voorschot betaald aan de olies.**
- procesbelang staat

- Mocht het niet lukken er met de olies uit te komen, dan bestaat nog de mogelijkheid om in arbitrage te gaan.**
- **Door de verlaging van de winning naar 11,8 miljard kuub is sprake van gederfde aardgasbaten van ca. €400 mln. Dit is ingepast onder het uitgavenkader en verwerkt in de Miljoenennota 2020.**
 - **In latere jaren zal de winning ook sneller afnemen. Naar verwachting wordt in het voorjaar van 2019 over meerjarig afbouwpad besloten. De gevolgen daarvan voor de rijksbegroting zullen dan verwerkt moeten worden in de voorjaarsnota 2020.**

Verder komt (mogelijk) aan de orde:

Aan de vice-minister-president De Jonge
persoonsgegevens

Secretaris Ministerraad

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.minaz.nl

Contactpersoon

persoonsgegevens

notitie

MINISTERRAAD
19 juni 2020

Datum

17 juni 2020

Onze referentie

Auteur

persoonsgegevens

Kopie aan

persoonsgegevens

Verder komt aan de orde:

- **Voortgangsbrief afbouw gaswinning Groningen (EZK)**
- **Min EZK zal naar verwachting melden dat op vrijdag 19 juni een TK-brief uitgaat over de voortgang in de afbouw van de gaswinning in Groningen.**
- **U kunt dit aanhoren, constateren dat volgens planning wordt gewerkt naar verdere verlaging en uiteindelijk beëindiging van de winning in Groningen, en vaststellen dat het kabinet in het najaar besluit over het definitieve winningsniveau voor het komende gasjaar.**
- **De belangrijkste punten in de brief zijn:**
 - **In het ontwerp-vaststellingsbesluit voor de winning in het komend gasjaar 2020-2021 komt het winningsniveau te liggen op 9,3 mld kuub voor een gemiddeld jaar (kan in de praktijk nog afwijken, bijv. bij een strenge winter). Dit is lager dan het vastgestelde niveau voor het lopende jaar (10,7 mld). Het ontwerpbesluit wordt op 19 juni zes weken ter inzage gelegd. Uiterlijk 1 oktober besluit het kabinet over het definitieve winningsniveau.**
 - **De winning in het lopende jaar komt in de praktijk lager uit dan de vastgestelde 10,7 mld, met name a.g.v. het aanhoudende warme weer. Naar verwachting komt de winning uit op ca. 9 mld kuub.**
 - **Volgens planning komt de stikstofinstallatie in Zuidbroek in het voorjaar van 2022 gereed. Daarna kan een drastische daling van de winning in Groningen plaatsvinden, aangezien geïmporteerd gas dan kan worden bijgemengd met stikstof om de kwaliteit van het Groningengas te krijgen.**
 - **Gasopslag Norg kan ook de komende jaren worden benut om de Groningenproductie te verminderen. Hierover zijn met Shell en Exxon afspraken gemaakt (er volgt wel nog een arbitragezaak over de kosten ervan). Dit is in mei al per brief gemeld.**
 - **De ombouwactiviteiten in het buitenland hebben enige vertraging opgelopen door de coronacrisis, maar worden inmiddels weer hervat.**

- **Verder wordt ingegaan op de acties om de sluiting van het Groningenveld (naar verwachting medio 2022 is winning nihil) in gang te zetten.**
- **Versterkingsoperatie Groningen (BZK)**
Advies
 -

Buiten reikwijdte

Toelichting

-

Buiten reikwijdte

Secretariaat Ministerraad

Datum

17 juni 2020

Onze referentie

- Buiten reikwijdte

(red. einde notitie)

Aan de Minister-President

Kabinet Minister-President
Contactpersoon

Datum
14 februari 2020
Onze referentie

Auteur

Kopie aan

notitie

MR 14-2-2020; punt 10. d. Mandaat verzoek
onderhandelingen oliemaatschappijen afbouw gaswinning

Lijnparaaf
(p)SG

Medeparaaf

10. d. Mandaat verzoek onderhandelingen oliemaatschappijen t.b.v. versnelde afbouw gaswinning Groningen

Advies

- U kunt Min EZK vragen om een toelichting.
- U kunt Min Fin vragen of het binnen of buiten het uitgave kader valt.
- Instemmen.

Toelichting

- Min EZK deelt vandaag (bijgevoegd) het onderhandelingsmandaat rond in de MR. Dit is het eindresultaat van overleg vannacht tussen Min Fin en Min EZK.
- Om de gaswinning zo snel mogelijk definitief te beëindigen zijn aanvullende afspraken nodig. financiële en economische belangen van de staat
- procesbelang staat
- Mondeling heeft Min Fin aangegeven dat het bedrag buiten het uitgave kader valt.
- Na akkoord over het mandaat in de MR, is het de bedoeling het mandaat vertrouwelijk met (een klein deel van) de Kamer te delen. Daarna kan de verkenning starten.

Aan Minister-President
persoonsgegevens

Kabinet Minister-President
Contactpersoon
persoonsgegevens

Datum
14 januari 2021

Auteur
persoonsgegevens

notitie

Mondeling: update door minister EZK m.b.t. onderhandelingen
Shell/Exxon MR 15-01-2021 pt. 12C

Li Medeparaaf
Si

Advies

- U kunt het woord geven aan minister EZK om de raad in te lichten over stand van zaken rond de onderhandelingen met Shell en Exxon (zie hieronder bij toelichting). **financiële en economische belangen van de staat**
- U kunt zo nodig minister Fin vragen om een toelichting.
- procesbelang staat

- Tot slot concluderen dat minister EZK nadat de Kamer vertrouwelijk is ingelicht het akkoord met Shell en Exxon over inzet gasbergeng Norg zal tekenen.

Toelichting

- In 2018 heeft het kabinet besloten de gaswinning in Groningen te beëindigen. Toen werd uitgegaan van sluiting van het gasveld in 2030. Op basis daarvan is een basispad met Shell en Exxon afgesproken voor de afnemende winning, het zogenoemde Akkoord op Hoofdlijnen (AoH).
- In de loop van deze kabinetsperiode is gebleken dat de gaswinning al veel sneller kan worden beëindigd door extra maatregelen, zoals de inzet van gasbergeng Norg. Ruim een jaar geleden heeft het kabinet dan ook besloten dat in 2022 de gaswinning al nihil kan zijn.
- Daartoe is de inzet van gasopslag Norg dus cruciaal. Deze gasopslag wordt gevuld met zogenoemd "pseudo-Groningengas", geïmporteerd gas dat is vermengd met stikstof om dezelfde kwaliteit als Groningengas te krijgen.
- Voor het kunnen inzetten van "Norg" is samenwerking met de olies nodig. Zij vragen hiervoor een vergoeding

Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

- financiële en economische belangen van de staat
- In februari 2020 heeft de MK mandaat gegeven voor de onderhandelingen hierover met de olies. In het mandaat was voorzien om voor een bedrag
- Financiële en economische belangen van de staat
- procesbelang staat
- De onderhandelingen over deze twee onderdelen hebben inmiddels tot het volgende resultaat geleid:
 - 1. Norg
 - o Er is een akkoord bereikt met Shell en Exxon om voor een vergoeding van ca. €375 mln netto gasopslag Norg tot en met 2027 in te zetten voor de versnelde beëindiging van de gaswinning in Groningen. De precieze hoogte van deze kosten wordt door een arbitragepanel vastgesteld. **financiële en economische belangen van de staat**
 - o Dit levert een reductie aan Groningengas op van 11,9 miljard kuub. Hierdoor kan vanaf medio 2022 de gaswinning naar nul in een wat temperatuur betreft gemiddeld jaar.
 - 2. Afwijking basispad
 - o Over dit tweede onderdeel is geen akkoord bereikt met de olies.
 - o Het standpunt van de Staat is dat er, naast de vergoeding voor Norg, geen verdere vergoeding verschuldigd is voor de balans van de afspraken uit het AoH.
 - o Dit betekent dat er vooralsnog geen gezamenlijke vraag over het herstel van de balans aan een arbiter wordt voorgelegd.
 - o In het AoH was niet voorzien in de aanvullende kosten als gevolg van de gewijzigde inzet van Norg.
- procesbelang staat
- Het vervolgproces is nu als volgt:
 - o De onderhandelingen op onderdeel 2 liggen nu stil. Mogelijk komt bij een nieuw kabinet de vraag hoe hiermee verder te gaan opnieuw aan de orde en wordt dan een nieuw mandaatverzoek gedaan, of wordt dan in (al dan niet minnelijke) arbitrage gegaan. In de tussentijd gebeurt er niets op dit punt.
 - o Shell en Exxon kunnen er in de tussentijd wel alsnog voor kiezen om zelf in arbitrage te gaan. Dat recht hebben ze op grond van het AoH. Het is onzeker of ze deze stap zullen nemen.
 - o Verder is minister EZK voornemens op korte termijn (idealiter eind januari) de Kamer in een vertrouwelijke briefing op de hoogte te stellen van het akkoord op onderdeel 1 (Norg), zodat daarna de overeenkomst hierover kan worden getekend.